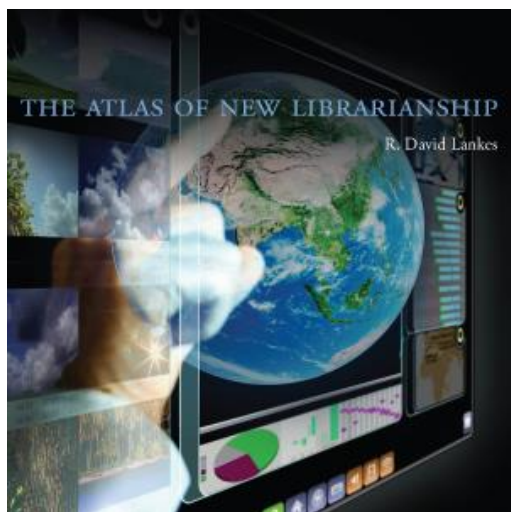

บทความออนไลน์

ห้องสมุดยิ่งลดลง ความต้องการบรรณารักษ์ยิ่งเพิ่มขึ้น

ในภาวะที่ข้อมูลสารสนเทศจำนวนมากไหลเวียนผ่านทางออนไลน์ ห้องสมุดดั้งเดิมกำลังสูญเสียบทบาทฐานะที่เป็นผู้ให้บริการสารสนเทศ แต่บทบาทของบรรณารักษ์กลับจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา นี่คือนิพจน์ของ อาร์. เดวิด แลนเคส (R. David Lankes) ผู้เขียนหนังสือชื่อ *The Atlas of New Librarianship* (สำนักพิมพ์ MIT Press, 2011) ได้กล่าวถึงไว้ในหนังสือเล่มนี้

แลนเคส เป็นบรรณารักษ์และนักอนาคตศึกษาด้านห้องสมุดดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโครงการห้องสมุดและสารสนเทศศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยซีราคิวส์ และยังเป็นรองศาสตราจารย์ประจำคณะสารสนเทศศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เขามองว่าบทบาทของบรรณารักษ์กำลังวิวัฒนาการก้าวหน้าไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “ผู้อำนวยให้เกิดการสนทนาพูดคุย” ซึ่งก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับชุมชนในการสนับสนุนความต้องการข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ของคนแต่ละคน

“ห้องสมุดจำเป็นต้องมีอะไรที่มากกว่าหนังสือ เพราะเวลานี้เด็กๆ กำลัง ‘อ่าน’ กันจริงๆ มากกว่าที่ได้เคยอ่านมาก่อน ซึ่งมันเป็นมากกว่าหนังสือ ตัวอย่างเช่นเว็บไซต์และเกมออนไลน์... คนจำนวนมากมักจะมองห้องสมุดในฐานะที่เป็นสถานที่เพื่อการเข้าถึงและบริโภคนวัตกรรมเท่านั้น ไม่ใช่สถานที่เพื่อการสื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ดังนั้นห้องสมุดจึงควรที่จะค่อยๆ ปรับบทบาทหรือสถานที่ให้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันหรือการสื่อสารพูดคุยกันให้มากขึ้น”

เขากล่าวว่าถ้าหากเรามีมุมมองต่อ ‘บรรณารักษ์’ ว่าเป็นเพียงผู้รวบรวมและดูแลจัดระบบหนังสือซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้ทางกายภาพเท่านั้น ความต้องการบรรณารักษ์ก็อาจจะลดน้อยลงในโลกที่เป็นจริง เนื่องจากจำนวนห้องสมุดมีแนวโน้มลดลง แต่ถ้าเรามองการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลซึ่งมีข้อมูลสารสนเทศจำนวนมากที่จำเป็นต้องถูกจัดการและจัดระบบให้สามารถสืบค้นง่าย ก็เท่ากับว่ามีห้องสมุดอีกหลายแห่งกำลังเปิดใหม่ และนั่นหมายความว่าความต้องการบรรณารักษ์จะต้องเพิ่มขึ้น

“ผมให้ความสนใจหลักอยู่ที่บรรณารักษ์ ไม่ใช่ห้องสมุด เพราะ ‘คน’ ต่างหากละที่เป็นผู้สร้างบางสิ่งให้เกิดขึ้น ผมทำนายว่าในอนาคตจะเหลือห้องสมุดน้อยลง แต่บรรณารักษ์ยุคใหม่จะเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการทั้งหลายกำลังเกิดการเปลี่ยนผ่าน ห้องสมุดกายภาพจะกลายเป็นสถานที่ที่ซึ่งชุมชนได้มาพบปะสนทนาและรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน พื้นที่ที่บรรณารักษ์ทำงานจะเป็นแค่สถานที่ที่ซึ่งเรียกง่ายแค่พอมิที่ให้บรรณารักษ์นั่ง ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์คือสิ่งซึ่งมีไว้ให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ค้นคว้าและอ่าน”

แลนเคส เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัลเป็นผลดีต่อผู้ใช้บริการห้องสมุด แต่ทักษะที่มีต่อบทบาทภารกิจของห้องสมุดจะต้องเปลี่ยนไปด้วย

“ถ้าคุณพิจารณาห้องสมุดในฐานะที่เป็นแหล่งเก็บหนังสือเล่มที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นจนแออัดและกำลังถูกยึดไว้จนเต็มชั้นวาง นั้นเป็นภาพที่ชวนให้น่าขนลุกมากนะ แต่เรื่องพวกนี้กลับถูกมองว่าไม่ใช่อะไรที่ต้องขบคิด ในทางกลับกัน มันจะวิเศษมากสักแค่ไหนถ้าคุณพิจารณาภารกิจของห้องสมุดในฐานะที่เป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ชุมชน โดย

เชื่อว่าผู้ใช้บริการสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง แสดงว่ายังมีสารสนเทศมากขึ้นและสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกหรือมีช่องทางหลากหลายเท่าไร ก็จะมียิ่งดีมากขึ้นกับการสร้างความรู้ ซึ่งก็มีเพียงห้องสมุดเสมือนในโลกดิจิทัลเท่านั้นที่สามารถตอบสนองบทบาทภารกิจดังกล่าว และตอบโจทย์ความต้องการสารสนเทศและการสร้างความรู้ของผู้คนได้”

แปลและเรียบเรียงใหม่จาก

<http://www.wfs.org/content/futurist-interviews-librarian-futurist-david-lankes>

<http://mitpress.mit.edu/books/atlas-new-librarianship>

อ่านบทความแปลฉบับเต็มได้ที่ “คิดทันโลก” เร็วๆ นี้

